

Nedovoljna dostupnost je diskriminacija

U dostupnom društvu svi ljudi mogu učestvovati pod jednakim uvjetima i to nezavisno od toga kakva je njihova funkcionalna sposobnost. Tu se, na primjer, radi o mogućnostima za obrazovanje, rad, putovanja i obavljanje različitih poslova. Ali često tu su različite prepreke. Zakon o diskriminaciji zabranjuje diskriminaciju u obliku dostupnosti, a cilj je doprinos dostupnom društvu.

Što kaže zakon?

Nedovoljna dostupnost je u smislu Zakona o diskriminaciji to da invalidna osoba nema mogućnosti i trpi štetu zato što jedna djelatnost – na primjer radno mjesto, škola ili dućan nisu podnijeli razumne mjere da bi osoba u pitanju imala iste preduvjete kao osoba bez funkcionalnih prepreka.

Osoba s ozljedom ima manje mogućnosti, rečeno na jednostavan način, tretira se nepravedno, a to znači da joj nešto nije dostupno ili da se nalazi u podređenom položaju.

O kojim mjerama za bolju dostupnost može da se radi?

Primjer takvih mjera može da budu pomagala koja trebaju jednoj osobi da bi mogla sudjelovati u školskoj nastavi ili raditi, a to znači da treba izravnati pragove za ulaz i izlaz iz lokala ili pročitati jelovnik ako je to potrebno.

Tu se radi o tome da bi jedna invalidna osoba mogla sudjelovati u aktualnim aktivnostima i ako ona to ne može pod istim uvjetima kao ostali.

Koga ta pravila obuhvaćaju?

Osoba koja ima smanjenu funkcionalnu sposobnost ima pravo da postavi neke zahtjeve za dostupnost, među ostalim na poslu, u školi, u zdravstvenoj opskrbi te u dućanima i u restoranima.

Odgovorni za djelatnost, na primjer poslodavac, školski upravitelj ili vlasnik dućana – dužni su poduzeti takve mjere da je njihova djelatnost dostupna za invalidnu osobu.

Na koja područja se to odnosi?

Zabrana diskriminacije u obliku nedovoljne dostupnosti odnosi se na društvena područja koje obuhvaća današnji Zakon o diskriminaciji, osim kad se radi o iznajmljivanju i prodaji stanova. To se, između ostalog, odnosi na

- radna mjesta
- institucije za obrazovanje
- zdravstvenu opskrbu (važi i za privatnu opskrbu)
- socijalnu službu
- osobne kontakte sa tijelima vlasti (način susretanja)
- trgovanje s artiklima i uslugama

Što znači izraz razumne mjere?

Odgovorni za djelatnost dužni su podnijeti razumne mjere za dostupnost. Što je razumna mjera? Na to pitanje nije moguće odgovoriti generalno pošto mjere zavise od okolnosti u svakom pojedinom primjeru.

Polazna točka su ocjena zahtjeva za dostupnost u skladu sa drugim zakonima i pravilnicima. Tu se, na primjer, radi o Zakonu o radnom miljeu, Zakonu o školstvu ili Zakonu o planiranju i građevinarstvu. Ako takvi zahtjevi ne postoje, radi se samo o jednostavnijim mjerama za dostupnost. Primjeri za to su da, na primjer, jedan dućan preseli robu na drugo mjesto ili da se u kolektivnom prometu pojedinačnog putnika vodi.

Kad se ocjenjuje što je razumna mjera, između ostalog radi se o praktičnim i ekonomskim preduvjetima koje djelatnost u pitanju ima. U obzir se uzima i dugotrajnost relacije između pojedinca i djelatnosti. Kao primjer može se spomenuti da je razumno tražiti više kad je u pitanju zaposlenje i duži studij nego kad je kontakt kraći.

Od poda do krova

Poštovanje zakona i zahtjev da se poštuje zabrana diskriminacije u obliku nedovoljne dostupnosti je minimalni nivo. Može se reći da je to pod. Kako bi se došlo do krova – svoju djelatnost prilagoditi na takav način da je dostupna invalidnim osobama – potrebno je više. Raditi za dostupno društvo znači raditi za uključivanje, održiv razvoj društva i za ljudska prava. Dobar način za to je, da se pokuša djelatnost već od početka planirati tako da je dostupna većini ljudi.

Pravobranitelj protiv diskriminacije
(Diskrimineringsombudsmannen - DO)
www.do.se
Boks 4057, 169 04 Solna
Telefon 08-120 20 700
e-pošta do@do.se

Detta är en översättning till
bosniska/kroatiska/serbiska av
DO:s informationsblad "Bristande
tillgänglighet är diskriminering".